

אין מטבע נעשה חליפין. אפילו לרצ ששת ללא צעי כלי פסל הכא מטבע כפרש"י משום דדעתיה אצורתא דעבדא דצטלה וא"ת ולרצ נחמן דאמר לקמן (דף מו.) דכלי דוקא צעי וכי פליג ארצ ולוי וי"ל דמטבע מיקרי שפיר כלי שראוי לשקול צו משקולת ועוד דראוי לתלות בצואר צמו ובלאו הכי י"ל דמקרי כלי דאי לא מקרי כלי אס כן אמאי נעשה חליפין הלא אפילו לרצ ששת ללא צעי כלי מ"מ פירא מיהא צעי ומטבע לא מקרי פירי כדאמר בסמוך אפי' למ"ד אין מטבע כו' מידי דהוה אפירא לרצ נחמן ולקמן (דף מו.) נמי אמרינן ולמאי דס"ד מטבע מאי כי"ל ה"ק ופירי נמי עבדי חליפין ועוד אמרי' לקמן (דף מו.) צננא למעוטי פירות ציה למעוטי מטבע אלמא לא מקרי פירי ואי גס כלי לא הוה אמאי נעשה חליפין אלא ודאי כלי מקרי וי"א שחשוב כלי לפי שיואל צהולאה וקוין צו כל דבר ואין נראה דלקמן (דף מו.) משני צפרוטוטו ליתא עלייהו טבעא וכן מתני' דכל המטלטלין קוין זה את זה מוקי לקמן (דף מו.) אריקא ואניגרא אלמא אפילו היכא שאין יואלין צהולאה נעשה ונקנה בחליפין:

מאי לאו בחליפין. וא"ת וכי לא ידע סיפא דהכסף אין קונה את הזהב ועוד מאי מיימי צמר הכי ועוד תניא מי אלימא ממתני' שזאת הפרכא גופה צבר הביא ממתנתין ויש לומר דה"פ מאי לאו אף בחליפין דהוצי קונה את הכסף צכל עין צין בחליפין צין צדמים והכסף אינו קונה את הזהב צדמים וקתני אינו קונה ולא אינו מחייב משום דתנא רישא הזהב קונה דמייירי גס בחליפין ומשני דאף רישא לא מייירי אלא צדמים ומשני תני מחייב אינו מגיה דהמשנה אלא קונה פ"י מחייב ומיימי ועוד תניא לא קנה עד שימשוך משמע דאי אפשר לקנות אלא צמשיכת הזהב אצל מתני' מלי למימר דאינו קונה צדמים:

ונקנינהו

שמא ישהה עליותיו דוימגין דלא מלו וזוי בדירנא ולא מסיק (א) ובית הלל סברי לא גורינן שמא ישהה עליותיו דכי לא מלו נמי בדירנא אסוקי מסיק להו אבל בפירות על דינרין דברי הכל מחללינן דכיון דמרקבי לא משהו להו וחד אמר אפילו בפירות על דינרין נמי מחלוקת בשלמא להך לישנא דאמרת דמדאורייתא משרא שרי ורבנן הוא דגורו ביה היינו דקתני יעשה ולא יעשה אלא להך לישנא דאמרת דמדאורייתא פליגי (ב) מחללינן ולא מחללינן מבעי ליה קשיא איתמר רב ולוי חד אמר מטבע נעשה חליפין וחד אמר (ג) אין מטבע נעשה חליפין אמר רב פפא מ"ט דמ"ד אין מטבע נעשה חליפין משום דדעתיה אצורתא וצורתא עבידא דבטלא תנן (ד) הזהב קונה את הכסף מאי לאו בחליפין וש"מ מטבע נעשה חליפין לא בדמים אי הכי הזהב קונה [את] הכסף מחייב מבעי ליה תני הזהב מחייב הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא הכסף אינו קונה את הזהב אי אמרת בשלמא בדמים היינו דאמרינן דהבא פירא וכספא טבעא וטבעא פירא לא קני אלא אי אמרת בחליפין תרוייהו לקנו אהדדי ועוד תניא הכסף אינו קונה את הזהב כיצד מבר לו עשרים וחמשה דינר של כסף בדינר של זהב אע"פ שמשוך את הכסף לא קנה עד שימשוך את הזהב אי אמרת בשלמא בדמים משום הכי לא קני אלא אי אמרת בחליפין נקני אלא מאי בדמים אי הכי אימא רישא הזהב קונה את הכסף כיצד ימכר לו דינר של זהב בעשרים וחמשה דינר של כסף כיון שמשוך את הזהב נקנה כסף בכל מקום שהוא אי אמרת בשלמא בחליפין היינו דקתני נקנה כסף בכל מקום שהוא אלא אי אמרת בדמים האי נקנה כסף בכל מקום שהוא נתחייב גברא מיבעי ליה אמר רב אשי לעולם בדמים ומאי בכל מקום שהוא יחביא לך לא מצוי יהיב ליה מארנקי ישנה אע"ג דעדיפי מונייהו מ"ט דאמר ליה לישנן קא בעינא להו אמר רב פפא אפילו למ"ד אין מטבע נעשה חליפין מיעבר הוא דלא עביד חליפין אקנויי מיקנו בחליפין מויד דהוה אפירא לרצ נחמן פירא לאו אע"ג דאינהו לא עבדי חליפין אקנויי מקנו בחליפין טבעא נמי לא שנא מיתבי (ז) הדיה עומד בגורן ואין בידו מעות אומר לחבירו הרי פירות הללו נתונים לך במתנה

שמה ישהה עליותיו. עד שיסיק להיות לו סלעין מעשר עד שיגיעו לדמי דינר זהב צננה שניה שימכור מעשרות שנה הצאה: אסוקי מסיק להו. שאין משאין כדב שמעט הן: אפי' צפירות על דינרין מחלוקת. דפירי נמי אחי לשהוי: היינו דקתני לא נעשה ולא קתני לשון חלול דקסבר יש חלול אצל חכמים החמירו עליו: ואין מחללינן מצעי ליה. הכי איבעי ליה למיתני צ"ש אומרים אין סלעים מעשר שני ממחללין על דינרי זהב אי משום כסף שני אי משום דהבא פירא הוא דהוי אסור דאורייתא ולא מיתפשי צקדושת מעשר: מטבע נעשה חליפין. הבא להחליף מטבע צדבר אחר שלא צמורת מקח וממכר אלא צמורת קנין כדרך שקונין צסודר שהקונה נותן סודר למקנה והוא מקנה לו הקרקע או המטלטלין צמשיכה שהוא מושך הסודר כדמטיב (רות ז) שלף איש ועלו ונתן לרעהו אף מטבע שאע"פ ששנינו נתן לו מעות ולא משך הימנו פירות יכול לחזור צו"ט הני מילי כשתנו צמורת דמים כדרך מקח וממכר אצל אס נתן צמורת חליפין כיון שמשך זה את המעות נקנה לו החפץ שלו צכל מקום שהוא: אין מטבע נעשה חליפין. כדמפרש רב פפא: מ"ט דמ"ד צו"ט. הוה ליכא למימר דאית ליה לרצ נחמן דאמר לקמן (דף מו.) אין קוין אלא צכלי דנעלו כתיב דא"כ דאמפלגי צמטבע ליפלגו צכל דבר שאינו כלי אלא על כחפץ ס"ל דכל המטלטלים נעשין חליפין לקנות את שנגדו וצמטבע לחודיה פליגי: משום דעסייה אצורתא. דעמו של מקנה את החפץ ונוטל המטבע בחליפין אינו סומך אלא על הלוזה שצו שאין המטבע חשוד אלא ע"י אורה שצו וצורתא עבדא דצטלה שהמלך פוסלה וגורח ללוז אורה אחרת הלכך הוה ליה כדבר שאינו מסוים ושלם ולקמן (סג) ממעטים דבר שאינו מסוים מדמטיב נעל: הוצי דינרי זהב דהוי ליה מטבע: הוצי קונה. משמע מעכשיו הכסף קניו לו צכל מקום שהוא שס ואין לשון (ה) הזהב נופל אלא צדבר שהוא צעין והחליף זה צוה ואי צמורת דמים שמושך הימנו דינר זהב צב"ה דינר כסף אין כאן כסף קניו אלא המושך הזהב נתחייב לו מעות צמשיכה זו והכי איבעי ליה למיתני הוצי מחייב את הכסף וגורס למושך לחייבו כסף: הני נמי מספצרא. דצמורת דמים ולא צמורת חליפין

דמשמע מינה מטבע נעשה חליפין: ועצא פירא לא קני. אי משום דמשיכת ממכר מפורשת מן התורה כדלקמן (דף מו.) אי משום דתיקנה רצנן שמה יאמר לו נשרפו חטיף צעלייה: פרוייהו לקנו. דכיון דמטבע נעשה חליפין מה לי של כסף מה לי של זהב: ועוד תניא צו"ט. דמשמעין מינה ללאו בחליפין עסקינן: אלא אי אמרת. קונה ואינו קונה דקאמר בחליפין קאמר: ליקני. דהא תנא רישא הזהב קונה את הכסף דאשמועינן צה מטבע נעשה חליפין: כמו שהתנה עמו: מארנקי חדשה. של מטבע סלעין חדשים: לישנן צעניא. כריך אני להניחן זמן מרובה וחדשים נוחים לי שלא ישחירו יותר מדאי: אפי' למ"ד אין מטבע נעשה חליפין. לקנות את שנגדו: אקנויי מיקנו בחליפין. קנין סודר או מטלטלין שנגדו קונה אותו בחליפין מכיון שמשך צעל המטבע החליפין משכנגדו נקנה" המטבע לצעל הסודר: מידי דהוה אפירות. לרצ נחמן כל דבר שאינו כלי קרוי פירא לגבי חליפין ופליגי רב ששת ורב נחמן לקמן (דף מו.) צשמעתינן דאמר רב נחמן נעל דוקא כתיב שיהא כלי ולא סוס דבר שאינו כלי עושה חליפין ומודה הוא שכל דבר שנגד הכלי נקנה בחליפין הכלי דכתיב (רות ז) לקיים כל דבר. אלמא אע"ג דפירי לא עבדי חליפין לקנות שנגדו נקנה הוא בחליפין של כלי מכיון שמשך צעל הפירות את הכלי נקנו פירות לצעל הכלי: ואין צידו מעות. ורואה לחלל מעשר שלו (ה) הערים צפדיונו לחלל על ידי מקח וממכר שמוכרו לאיש אחר כדי שלא יתחייב חומש דכתיב (ויקרא טו) אס גאל יגאל איש ממעשרו חמישיתו יוסף ממעשרו ולא הלוקה מעשר שני של אחרים: אומר לחבירו. שהוא אזהבו וידע צו שאינו עושה אלא להיפטר מן החומש: הרי פירות הללו. של מעשר שני: נטונים לך צמטנה. ומכיון שקנאן זה צמטנה נעשה הראשון נכרי אלס ויכול לפדותם צלא חומש:

דמשמע מינה מטבע נעשה חליפין: ועצא פירא לא קני. אי משום דמשיכת ממכר מפורשת מן התורה כדלקמן (דף מו.) אי משום דתיקנה רצנן שמה יאמר לו נשרפו חטיף צעלייה: פרוייהו לקנו. דכיון דמטבע נעשה חליפין מה לי של כסף מה לי של זהב: ועוד תניא צו"ט. דמשמעין מינה ללאו בחליפין עסקינן: אלא אי אמרת. קונה ואינו קונה דקאמר בחליפין קאמר: ליקני. דהא תנא רישא הזהב קונה את הכסף דאשמועינן צה מטבע נעשה חליפין: כמו שהתנה עמו: מארנקי חדשה. של מטבע סלעין חדשים: לישנן צעניא. כריך אני להניחן זמן מרובה וחדשים נוחים לי שלא ישחירו יותר מדאי: אפי' למ"ד אין מטבע נעשה חליפין. לקנות את שנגדו: אקנויי מיקנו בחליפין. קנין סודר או מטלטלין שנגדו קונה אותו בחליפין מכיון שמשך צעל המטבע החליפין משכנגדו נקנה" המטבע לצעל הסודר: מידי דהוה אפירות. לרצ נחמן כל דבר שאינו כלי קרוי פירא לגבי חליפין ופליגי רב ששת ורב נחמן לקמן (דף מו.) צשמעתינן דאמר רב נחמן נעל דוקא כתיב שיהא כלי ולא סוס דבר שאינו כלי עושה חליפין ומודה הוא שכל דבר שנגד הכלי נקנה בחליפין הכלי דכתיב (רות ז) לקיים כל דבר. אלמא אע"ג דפירי לא עבדי חליפין לקנות שנגדו נקנה הוא בחליפין של כלי מכיון שמשך צעל הפירות את הכלי נקנו פירות לצעל הכלי: ואין צידו מעות. ורואה לחלל מעשר שלו (ה) הערים צפדיונו לחלל על ידי מקח וממכר שמוכרו לאיש אחר כדי שלא יתחייב חומש דכתיב (ויקרא טו) אס גאל יגאל איש ממעשרו חמישיתו יוסף ממעשרו ולא הלוקה מעשר שני של אחרים: אומר לחבירו. שהוא אזהבו וידע צו שאינו עושה אלא להיפטר מן החומש: הרי פירות הללו. של מעשר שני: נטונים לך צמטנה. ומכיון שקנאן זה צמטנה נעשה הראשון נכרי אלס ויכול לפדותם צלא חומש:

וחזור

(א) [מחללינן ולא מחללינן כ"ה גי' מוס' צבוסה מ: מו.], (ב) על מ"ו, (ג) [מקמן מו.], (ד) על מד. (ז) מעשר שני פ"ד מ"ה, (ח) [נעל מד.], (ט) [נ"ל הוה], (י) ב"פ: שנגדו מקנה, (יא) [נ"ל ולהערים, (ב) וכו']

הגהות הב"ח

(א) גבי ולא מסיק להו וכו':

מוסף רש"י

הזהב קונה את הכסף. הלוקה דינרי זהב טבעים צדינרי כסף ונתן לו דינרי זהב. משיכת הסודר קונה את הכסף לצעל הזהב ומחייב לו זה משקבל דינרי זהב לתת לו דינרי הכסף ואינו יכול לחזור צו (ל"ב דה). הכסף אינו קונה את הזהב. שאם נתן לו דינרי הכסף מחילה לא קנה ויכולים שיהיה לחזור, צמטבע כסף הוה מעות, משום דחייפי לנתן צהולאה ודינר זהב אינו אלא כשאר מטלטלין ופירות, ומעות אין קונות עד שימשוך המטלטלין, אצל משיכת המטלטלין קונה ואין אחד מהם יכול לחזור צו (סו).

(א) אולי צ"ל לתי כלי. (ב) כיצד הולך שס המחנר הלו.